1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 127. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 10-го ЛИПНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JULY 10, 1973 No. 127. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

СТРАЙК ГРОБОКОПАЧІВ, ЯКИЙ ТРИВАВ 27 ДНІВ і охоплював 46 цвинтарів нюйоркської метрополітальної округи, закінчився 6-го липня. Гробокопачі вернулися на роботу вже того самого дня, але не відомо, як довго потриває, поки похоронять всіх померлих, які не були похоронені під час страйку. На цвинтарях самого міста Ню Йорку знаходиться коло 1,800 непохованих тіл, яких держать у спеціяльних охолоджених приміщеннях. Не встановлено скільки тіл чекає на поховання на цвинтарях поза містом. Під час страйку члени родин покійників дуже часто самі копали гроби.

ПОВІТРЯНА ЛІНІЯ „АМЕРИКЕН ЕЙРЛАЙНС" заявила, що вона нелегально жертвувала 55,000 долярів на перевиборчу кампанію президента Ніксона в 1972-му році. Президент цієї повітряної лінії Джордж А. Спейтер казав, що колишній персональний адвокат Президента Герберт В. Калмбах звернувся до „Америкен Ейрлайнс" в справі пожертви та що ця повітряна лінія цю пожертву склала. В цей час „Америкен Ейрлайнс" старалася дістати від федерального Уряду дозвіл на об'єднання з іншою лінією і думала, що пожертва запевнить позитивне рішення Уряду. Але Цивільна Аеронавтична Колеґія, 4-ри місяці після цієї нелегальної пожертви, відкинула запропоноване об'єднання цих повітряних ліній, а президент Ніксон підтримав рішення Колеґії. „Америкен Ейрлайнс" є першою корпорацією, яка добровільно призналася до нелеґальної виборчої пожертви. Справу таких пожертв розглядає тепер спеціяльний прокуратор для Вотерґейтської афери Арчибалд Кокс.

У МІСЯЦІ ЧЕРВНІ ЧИСЛО БЕЗРОБІТНИХ ЗМЕНШИЛОСЯ до 4.8 відсотка цілої робочої сили Америки. Перед тим було 5 відсотків безробітних. Новий рівень безробіття є найнижчим від 3-ох років. Речники Департаменту праці твердять, що ця зміна представляє собою справжнє поліпшення в справі безробіття, а не тільки тимчасову статистичну зміну.

ФЕДЕРАЛЬНА ТОРГОВЕЛЬНА КОМІСІЯ перевела слідження в справі браку бензини, яке виказало, що головні нафтові фірми старалися підвищити ціни на свої продукти зменшенням продукції. Рапорт цієї федеральної аґенції не був оприлюднений, але преса дістала ці інформації з достовірного джерела. Рапорт також ствердив, що великі фірми різними способами стараються позбутися конкуренції від менших незалежних бензинових станцій.

ДЕПАРТАМЕНТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА заявив, що є всі вигляди на дуже добрий урожай кукурудзи, сої та озимої пшениці, які є важливим джерелом корму для худоби. Економісти з Департаменту сільського господарства сподіваються, що з добрим урожаєм ціни на корм обнижаться, а разом з тим також впадуть ціни на м'ясні продукти.

УРЯД ЛОН НОЛА В КАМБОДЖІ МУСИТЬ ВИЯВИТИ свою життєздатність і успіх у боротьбі з комуністичними партизанами, якщо хоче мати перед собою майбутнє. Згідно з заявою нового американського секретаря оборони Джеймса Шлезінґера, досі цей уряд себе належно не виявив, надіючися на американську допомогу. Як відомо, з 15 серпня американці перестануть помагати Камбоджі у її війні з комуністичними партизанами.

В ІРАКУ РОЗСТРІЛЯНО 23 УЧАСНИКІВ ЗМОВИ, спрямованої проти членів іракського уряду, які плянували переворот. В часі замаху згинув іракський міністер оборони Гаммад Шіґаб, а міністер внутрішніх справ С. Ґгайдан був поранений. Серед розстріляних є полк. Назем Каззар, який очолював змову.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ПОНОВНО ЗААТАКУВАВ Совєтський Союз за бажання встановити „світову геґемонію". Нагоду для такої атаки, що появилася в комуністичному органі „Червоний прапор", дав випадок із катастрофою совєтського реактивного літака в часі демонстрування в Парижі. За твердженням китайського журналу, цей випадок стався з уваги на „недолугість совєтських лідерів", які більше дбають про це, щоб запевнити собі вигідне життя.

В ІТАЛІЇ МАРІЯНО РУМОР ОФОРМИВ новий кабінет, який складається з коаліції Християнської Демократичної Партії, Соціял - Демократичної Партії, Республіканців та Соціялістів. Це вже 35 уряд від часу упадку режиму Муссоліні.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ФОРМАЛЬНО ВІДМОВИВСЯ СВІДЧИТИ ПЕРЕД СЕНАТСЬКОЮ ВОТЕРҐЕЙТСЬКОЮ КОМІСІЄЮ

Сан Клементе, Каліфорнія. — Президент Ніксон 7 липня формально повідомив сенатську комісію, яка розглядає Вотерґейтську справу, що він ні в якому разі не буде персонально свідчити перед нею. У листі до сен. Сема Ервіна, предсідника цієї комісії, президент Ніксон також заявив, що не дасть комісії доступу до президентських документів. Але Президент також писав, що дав інструкції для персоналу Білого Дому співпрацювати з сенатською комісією та подавати всі „інформації доречні до розслідування" Вотерґейтської афери. У відповідний час, заявив Президент, він публічно займе слово в справі Вотерґейту, але наразі він відмовляється свідчити перед сенатською комісією, бо відчуває, що має обов'язок задержати конституційний „розподіл влади" між окремими частинами федерального Уряду. Його постанова, писав президент Ніксон, базована на бажанні вдержати незаторкненими конституційні повноваження та прероґативи президента, а не на будь-якому бажанні затримати інформації, потрібні для розслідування Вотерґейтської афери. Це була перша особиста заява президента Ніксона в справі свідчення перед сенатською комісією, хоч пресовий секретар Білого Дому Роналд Зіґлер проголосив подібну заяву 2-го липня ц. р. У своєму листі до сен. Ервіна президент Р. Ніксон покликався на відмову президента Гаррі Трумана свідчити перед Палатною Комісією для Неамериканської Діяльности в 1953-му році. Президент Ніксон включив копію листа президента Трумана, в якому Г. Труман також покликався на „розподіл влади" між окремими частинами Уряду. Свою постанову не дати сенатській комісії доступу до документів Білого Дому, президент Ніксон пояснив тим, що документи також містять різного рода конфіденціяльні інформації, які цілком не є зв'язані з Вотерґейтською афeрою. Із розглядом комісії ці секретні документи були б оприлюднені. Тому Президент дав інструкції своїм теперішнім і колишнім дорадникам вповні співпрацювати з сенатською комісією, бо вони зможуть подати всі потрібні інформації зв'язані з Вотерґейтом, але в той самий час інші інформації з документів Білого Дому не будуть оприлюднені. Реакція сенаторів на заяву Президента не свідчити перед комісією була різноманітна. Демократичний сен. Сем Ервін заявив, що постанова президента Ніксона пошкодить самому Президентові, постові Президента та цілій країні. Але республіканський сен. Говард Бейкер, який також є членом сенатської Вотерґейтської комісії сказав, що заява Президента не виключає приватних зустрічей між президентом Ніксоном та членами сенатської комісії. Ще один республіканський член цієї комісії, сен. Едвард Ґурней, який виступає в ролі найбільшого оборонця Президента, заявив, що сенатська комісія таки повинна мати доступ до всіх документів Білого Дому, які безпосередньо стосуються Вотерґейтської афери. Але сен. Ґурней погодився з президентом Ніксоном, що інші секретні документи повинні бути задержані від сенатської комісії.

Ситуація в Уруґваю далі напружена

Монтевідео, Уруґвай. — Загальний страйк, який розпочався в цій південноамериканській країні 29-го червня ц.р., продовжується далі. Страйк розпочався після того, як президент Хуан М. Бордаберрі, під сильним тиском з боку військових кіл, розв'язав Конґрес, запровадив гостру цензуру преси та закрив Крайову Конфедерацію Робітників. Президент Бордаберрі був змушений розв'язати Конґрес, бо мілітарні кола твердили, що Конґрес не міг впоратися із справою марксистських терористів. Тоді Крайова Конфедерація Робітників, в якій провід мали комуністи, проголосила загальний страйк, до якого прилучилися всі інші опозиційні групи, наприклад, більшість політичних партій, студентські організації, лікарі, журналісти тощо. До протесту проти встановлення майже диктаторської системи правління прилучилися навіть деякі члени Уряду, бо зараз після розв'язання Конґресу та проголошення, що президент буде покищо правити країною з допомогою декретів, п'ять міністрів зрезиґнувало. Резиґнації продовжуються й далі. Минулого тижня президент Бордаберрі застосував сильні заходи, щоб припинити загальний страйк, проголошуючи, що державні урядовці, які беруть участь в страйку, будуть звільнені з роботи та що робітники приватних підприємств можуть теж втратити працю й не дістати жадного відшкодування. Під тиском військових частин деякі страйкуючі робітники повернулися до праці. Але велике число фабричних робітників продовжує страйкувати. Страйкують також банкові працівники та деякі журналісти й інші професіонали. Страйк допровадив вже до браку деяких харчових продуктів. Але страйкарі вважають, що майбутня доля демократичних інституцій Уруґваю залежить від того, чи вони зможуть вдержатися.

Президент Чіле Сальвадор Альєнде створив новий кабінет

Сантіяґо, Чіле. — Марксистський президент Чіле Сальвадор Альєнде в п'ятницю, 5-го липня, найменував 7-ох нових міністрів до свого кабінету. Це були найбільші зміни в кабінеті відколи Альєнде перебрав пост президента в 1970-му році. Але політичний балянс в новому кабінеті залишився таким самим, як і в попереднім, тобто, ліва коаліція задержала контролю. Одинокою важливою зміною було те, що в теперішньому кабінеті нема військових старшин, а в попередньому було аж три. Міністер закордонних справ Орляндо Летеліер є одним з вісімох міністрів, що залишилися на своїх постах. Цілий кабінет складається з 15-ох членів. Попередній кабінет зрезиґнував після невдалого повстання малої групи вояків, які силою старалися скинути лівий уряд Чіле. Повстання розпочалося ранком в п'ятницю, 29-го червня в Сантіяґо, але в скорому часі було придушене льояльними до уряду військовими частинами. Після повстання, в країні був проголошений виїмковий стан, який був скасований 4-го липня. Новий кабінет був проголошений в той час, коли до Сантіяґо з провінцій зібралися тисячі прихильників марксистського президента Альєнде, які демонстрували свою підтримку його політики.

ЗАКІНЧИЛАСЯ ПЕРША ФАЗА ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Гельсінкі. — В суботу 7 липня тут закінчилася перша фаза Европейської конференції для справ безпеки та співпраці, в якій взяло участь 35 міністрів закордонних справ европейських держав, СССР, ЗСА та Канади. Конференція прийняла постанову про те, що друга фаза нарад пічнеться в Женеві 18 вересня ц. р. У своїй першій частині Европейська конференція була обмежена виключно до заяв і деклярацій окремих держав, які через своїх міністрів закордонних справ з'ясовували свої погляди на цілі і завдання такої конференції. Так чи інакше, Европейська конференція вже на своїй першій частині виявила глибокі розходження між СССР і східнім бльоком, чи державами-членами Варшавського пакту і Заходом, чи державами-членами НАТО. Ці розходження знайшли свій вияв в окремих виступах представників. Коли йдеться про совєтську сторону, то її представники вимагали безумовного погодження всіх держав на існуючий в Европі політичний статус кво без ніяких конкретних пропозицій щодо інших питань, які є акутні в Европі. Знову ж західні держави вимагали ширшого підходу до европейської проблематики, узалежнюючи тривалий мир в Европі від переведення на практиці принципу про „вільний обмін людьми та ідеями". Найвиразніше висловився в цій справі на конференції в суботу голляндський міністер закордонних справ Макс ван дер Стель, який запропонував, щоб Европейська конференція погодилася на дефініцію терміну „самовизначення' 'і одночасно з'ясував, як Голляндія розуміє це поняття. За його словами, самовизначення — це право кожної держави „вибирати, розвивати і, якщо цього вона бажає, зміняти свою політичну, економічну, соціяльну і культурну системи без ніякого втручування у будь - якій формі з боку іншої держави, чи групи держав". Це становище голляндської делеґації не викликало ніякої реакції з боку СССР, але для нікого не було таємницею, що того роду інтерпретація поняття „самовизначення" безпосередньо вдаряє по ославленій „доктрині Брежнєва", яка послужила претекстом для СССР і держав Варшавського пакту інтервеніювати збройно в Чехо-Словаччині, коли чехословацький уряд прагнув запровадити в себе реформи, які були не понутру Совєтському Союзові. Як сподіваються, всі ці питання будуть дискутовані щойно в часі другої фази Европейської конференції у Женеві.

Конференція не прийняла внеску Мальти

Одинокою подією, яка викликала гострішу дебату і привела до конкретного рішення, була справа внеску Мальти, представник якої вимагав, щоб до числа учасників Европейської конференції зачислити Альжир і Тунісію. Східній та західній бльоки цю пропозицію одноголосно відхилил.

За відкликання „доктрини Брежнєва"

Всі спостерігачі Европейської конференції погоджуються в тому, що конференція могтиме закінчитися з якимсь успіхом при передумові, що вона обмежиться до схвалення „генеральних принципів", пропонованих Совєтським Союзом. В ніякому випадку СССР не погодиться на те, хіба під тиском внутрішньої ситуації і зовні, щоб Европейська конференція винесла будь-які рішення, які б підважували совєтські володіння в Европі, чи давали претекст для підважування совєтських позицій у майбутньому. З боку більшости західніх представників в часі конференції були висловлювані думки, що краще, щоб не починати другої частини конференції, якщо не буде узгіднено ряду конкретних проблем, що стосуються Европи. Однією з таких засадничих проблем є справа „доктрини Брежнєва", яка управнює держави втручатися навіть збройно у внутрішні справи інших держав. З боку західніх делегатів підношувано думки про необхідність вимагати від СССР відкликати „доктрину Брежнєва" ще до часу, поки Европейська конференція увійде у свою заключну стадію. Немає сумніву, що ця й інші справи будуть предметом гострих дебат восени цього року в Женеві.

Багамські острови стають незалежною державою

Нассав, Багамські острови. — 10-го липня ц.р. Багамські острови, які були під владою Великої Британії протягом трьох століть, формально будуть проголошені незалежною державою, хоч залишаться в складі Британської Спільноти Народів. Святкування незалежности цих островів розпочалася вже 4-го липня ц.р. Принц Чарльз вже більше тижня перебуває в Нассав, як офіційний представник своєї матері, королеви Єлисавети II. Прем'єр-міністер Багамських островів Линден О. Пиндлінґ заявив, що для пересічного громадянина формальне проголошення незалежности не впровадить великих змін, бо багамці мали самоуправління вже довший час і Британія не вмішувалася у внутрішні справи островів. Зміни будуть тільки в нюансах закордонної політики. Прем'єр-міністер також заявив, що Багамські острови будуть далі близько зв'язані економічно з ЗСА, які мають тут великі інвестиції та постачають більшість туристів для цих островів.

В Уґанді притримано членів „Корпусу Миру"

Найробі. — гідно з дорученням президента африканської держави Уґанди ген. Іді Аміна уґанські поліційні чинники арештували 112 американців - членів „Корпусу миру", які знаходилися у проїзді з Лондону до африканської держави Заїр, де вони зобов'язалися працювати упродовж двох років. Літак з 112 американцями зупинився на летовищі в Найробі для поповнення пального, з чого скористав ген. Іді Амін, наказавши притримати американців під закидом, мовляв, вони належать до „найманих вояків", які мають воювати проти африканського населення в Африці. Американський амбасадор склав протест в цій справі перед урядом Уґанди, а уряд Заїр (кол. Бельґійське Конґо) звернувся до ген. Іді Аміна з проханням звільнити ув'язнених і дозволити їм виїхати до Заїр. Лист цей підписав полк. Мабуто.

В програму Університету МекҐіл у Монтреалі введено курс української культури

Монтреаль (ВІК) — У навчальній програмі Мекґільського університету в Монтреалі на академічний рік 1973-74 введено предмет української культури, як реґулярний кредитовий предмет на два семестри. Головну увагу на лекціях того курсу буде зосереджено на трьох аспектах: становище української мови у слов'янському світі, твори української літератури 19-го і 20-го стол. та роля письменника в розвитку українського суспільства.

Цей курс введено в Мекґільському університеті на домагання Управи Союзу Українських Студентів Квебеку. Управа СУСК у Монтреалі зібрала понад тридцять заяв від студентів, які виявили охоту вписатися на такий українознавчий предмет, якщо його буде введено як кредитовий курс. Враховуючи раніший досвід з подібними спробами, Управа СУСК звернулася тепер з новим закликом до студентів і громадськости м. Монтреалу: „Така численна група любителів української культури мусіла мати успіх... Однак, це — тільки перший етап нашого зусилля. Ми виграли перше змагання за українську присутність у Мекґільському університеті. Тепер треба докласти багато сил до того, щоб у вересні вписалась якнайбільша кількість студентів на цей курс українознавства".

Студенти, не занедбайте вписатися на предмет української культури в Славістичному департаменті Мекґільського Університету!... Батьки, нагадайте це своїм синам і дочкам! Заохотіть їх використати цю прекрасну нагоду придбати знання українознавства і створити українську присутність у тому визначному університеті!... Щоб ми на ділі показали нашу прив'язаність до української культури і наше прагнення знати її на університетському рівні!..." — сказано в заклику, що його підписали: Олександер Олійник — голова, Наталка Стрілецька — секретар і Олександер Рудницький — касир СУСК у Монтреалі.

Також Українське Товариство Охорони Пам'ятників Історії та Культури „має недоліки"

Київ. — В Україні, як відомо, від довшого часу існує Українське товариство охорони пам'ятників історії та культури, завданням якого є утривалювати та забезпечувати від знищення історичні і культурні пам'ятники. Під кінець червня відбувся пленум управління цього Товариства, на якому, як пише газета „Культура і Життя" з 28 червня, більшість часу було відведено на обговорення доповіді Л. Брежнєва з нагоди утворення СССР. Попри це була також мова про „пропаганду і популяризацію пам'яток історії та культури, і в першу чергу тих, що увічнюють видатних діячів і пам'ятні події Жовтневої революції, легендарні подвиги героїв громадянської та великої вітчизняної воєн, творчі звершення будівників комунізму". Ось що на практиці зробило згадане Товариство на відтинку охорони історичних пам'ятників:

„Багато зроблено для увічнення подвигів героїв великої вітчизняної війни. 16 тисяч пам'ятників і пам'ятних знаків на честь загиблих героїв цієї війни є сьогодні в республіці. На черзі — спорудження пам'ятника учасникам форсування Дніпра і визволення Києва. На березі Дніпра височітиме величний меморіял Слави на честь визволення України від німецько - фашистських загарбників".

Стільки на тему праці Товариства. Правда, в дискусії ще підкреслювано, що Товариство має недоліки в праці, бо, мовляв, „мало плянується лекцій про визначні пам'ятники радянської доби". Ні словом у звідомленні про пленум не згадано про справжні історичні пам'ятники на Україні і про пам'ятники української культури та про те, чи і хто ними взагалі займається. Із звідомлення читач має враження, що ця ділянка є поза увагою Товариства взагалі, що, врешті, підтверджують факти про руйнування українських національних пам'ятників.

В Грузії продовжується масова чистка

Москва. — За даними грузинської преси у Грузинській ССР продовжується широка чистка, що почалася ще перед дев'яти місяцями, коли то усунули з посту першого секретаря грузинської комуністичної партії В. В. Мжаванадзе і на його місце призначили Едварда А. Шеварнадзе. Останньо чистка зосереджується на відтинку міністерства торгівлі і працівників торговельних підприємств у Грузії. Якщо вірити запевнюванням грузинської газети „Зоря Востока", справа в тому, що в Грузії за „панування" Мжаванадзе дуже поширилася корупція і надужиття, які охопили всю країну і практично всі прошарки населення. У висліді в Грузії почав відчуватися брак найконечніших товарів, які передавано на „чорний ринок". Постачання магазинів можливе було тільки тоді, коли керівництво того чи іншого магазину погоджувалося оплачувати високі хабарі. Не було ділянки торгівлі в Грузії, яка не була б пов'язана у більшій чи меншій мірі з „підпільними бизнесовими практиками".

В Гантері відкрито виставку „Трьох Козаків"

Гантер. — В суботу, 30-го червня, тут, у пансіоні „Ксеня", відбулося з великим успіхом відкриття виставки картин „Трьох Козаків" — батька Едварда та синів Юрія і Яреми. В загальному виставлено 110 картин, у тому 60 кисти Е. Козака-Ека. Вже у перших двох днях закуплено коло трьох десятків образів. З нагоди відкриття влаштовано у суботу вечором літературно-мистецьку вечірку, яку відкрив коротким словом власник пансіону „Ксеня", п. В. Кобзяр, вітаючи Ека, його дружину Марію та численно зібраних гостей. З читанням своїх творів виступали Уляна Любович, Ів. Керницький-Ікер і, врешті, сам „винуватець" вечора, Е. Козак-Еко, відчитуючи один із знаменитих монологів „Гриця Зозулі". Вечором дотепно проводив Микола Понеділок. Під час виставки глядачі мали нагоду набути (з автографом) книжку Е. Козака „Гриць Зозуля", багато ілюстровану автором, а також видану на днях в-вом „Свобода" нову книжку Миколи Понеділка „Рятуйте мою душу", теж ілюстровану Е. Козаком.

У Філядельфії помер св. п. Йосиф Процик, заслужений громадянин

Філядельфія. — Минулої суботи, 7-го липня, тут помер на 77-му році життя св. п. Йосиф Процик, колишній учасник Визвольних Змагань в рядах Української Галицької Армії, просвітній, сільсько - господарський та громадський діяч, організатор і диригент просвітніх і хорів, опікун повстанців проти нацистських і большевицьких окупантів під час Другої світової війни, опісля разом з дружиною протягом десяти років совєтський каторжник на Сибірі. Панахида буде відправлена у вівторок, 10 липня о огод. 8-ій вечора в похоронному заведенні Насевичів, похорон в середу, 11-го липня, о год. 9-ій рано з церкви Царя Христа і опісля на цвинтарі у Факс Чейс біля Філядельфії. Осиротив дружину Варвару, сина інж. Степана і невістку Любу та внуків Оксану і Романа.

В ДЖЕРЗІ СИТІ ПОМЕР СВ. П. І. БИЧИНСЬКИЙ

Джерзі Сиmі. — В неділю, 8-го липня, тут в домі своїх приятелів, відомих громадян Миколи і Параскевії Шереметів, помер на 73-му році життя св. п. Ігнат Бичинський, колишній вояк Української Галицької Армії та активний суспільно - громадський діяч. Панахида буде відправлена у вівторок, 10-го липня о год. 8-ій вечора в похоронному заведенні Ковальчика, похорон передбачений на середу, 11-го липня, о год. 9ій рано.

ПОМЕР СЛ.П. КУЗЬМА НАУМЕНКО

Перт Амбой, Н.Дж. — В понеділок 9 липня ц.р. тут помер на 72-ому році життя сл.п. Кузьма Науменко, народжений 1901 р. на Харківщині, активний член місцевої української православної громади. Осиротив дружину Сімйону, синів Бориса, Володимира і Євгена з родинами, 9 внуків й 1 правнука. Похорон відбудеться в середу 11 липня з церкви св. Андрея в Бавнд Бруку на Український Православний Цвинтар.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Дальший крок вперед

Можна мати певність, що останні повідомлення про Надзвичайний Собор Української Автокефальної Православної Церкви, який відбувся в Парижі з кінцем минулого і початком цього місяця, викличуть нові надії серед українців не тільки православного віровизнання, але й католицького, і не тільки на поселеннях у вільному світі, але й на Батьківщині. З цих бо повідомлень, як і з проголошеного Звернення до братів і сестер в Україні, можна прийти до висновку, що Собор таки справді був черговим і поважним кроком вперед в українському розвитку.

Три головні справи були заторкнені в доповідях на Соборі і опісля в дебатах та рішеннях. До цих справ належать: „дальший крок у напрямку зміцнення єдности" окремих частин Української Православної Церкви, „можливості конкретнішого включення" цієї Церкви в широкий Православний світ і окрема увага до положення українського народу на рідній землі, доказом чого можна вважати згадане Звернення. Всі ці три аспекти мають першорядне значення.

Українські Церкви були в нашій історії і тим більше є сьогодні головною остоєю і головним заборолом проти безконечних у своїй черзі та прерізних у своїх формах походах ворогів на знищення українства. Збереження наших Церков та їх постійне скріплювання має вітальне значення і для нашого самозбереження. Консолідація і єдність внутрі цих Церков, як і відповідна співпраця між ними є одною з головних передумов їхньої сили, життєвости та їхніх впливів.

Це саме можна сказати й про їхні зв'язки з вселенськими Церквами обох віровизнань, православного і католицького. Українська Католицька Церква не має тієї проблеми, бо вона є частиною Вселенської Католицької Церкви, хоч має проблему із її слушним правом на патріярхальне завершення. Українська Православна Церква вже в останніх роках зробила поважні заходи і мала поважні успіхи в намаганні мати відповідне визнання Вселенської Патріярхії, зберігаючи свою автокефалію. Треба сподіватися, що Собор в Парижі також і в цьому відношенні буде черговим кроком вперед.

Рішуче становище наших Православної, Католицької і Протестантських Церков в обороні українського народу та його прав у сучасному світі, в добі „пертрактацій замість конфронтацій" має більше значення, ніж будь-коли, вже з тієї причини, що на вирішування справ повинна більше впливати морально - духова сила.

З таких і подібних міркувань перебіг і рішення останнього Надзвичайного Собору УАПЦеркви можна тільки привітати і з новими надіями очікувати дальшого такого розвитку.

„Вільний обмін людей та ідей"

Важливим позитивом започаткованої Европейської конференції в справах безпеки та співпраці є те, що в перших днях нарад речники провідних західніх держав, зокрема ЗСА та Великої Британії, поновно порушили питання засади „вільного обміну людей та ідей" на всьому европейському континенті, як передумови справді ефективної стабілізації міжнародних відносин. Це питання набрало особливої гостроти в обличчі спротиву Совєтського Союзу, мовляв, ідеться тут про втручання у внутрішні справи „суверенних держав".

Европейська конференція в справах безпеки і її успіх чи неуспіх для СССР є питанням престижевого порядку. Сім років совєтський режим уживав заходів, щоб таку конференцію скликати і з її допомогою добитися загального погодження на довершений після Другої світової війни перерозподіл Европи. Щоб якоюсь мірою задовольнити вимоги західніх держав, А. Громико у своєму виступі на початку конференції заговорив навіть про конечність „пошанування прав людини та її основних свобід", не зважаючи на те, що такого роду фразеологія для речника диктаторського тоталітарного режиму щонайменше облудна. Очевидно, що совєтський міністер закордонних справ потрактував питання пошанування основних прав людини „по-совєтськи" і в такому сенсі, як його трактується у совєтській конституції, без можливостей практичного застосування у щоденному житті.

З цього погляду наголос, що його поклали у своїх виступах представники західніх держав, вимагаючи, щоб конференція не обмежувалася політичною декларацією з гарними фразами, але подбала про те, щоб створити реальні передумови для забезпечення прав людей і народів, — має свою вимову і заслуговує на окреме відмічення. Не можна ні на хвилину забувати про те, що Совєтський Союз, проголошуючи політику „мирного співіснування", постійно підкреслює „ідеологічну непримиренність" до „капіталістичного оточення". Без уваги на те, як будуть укладатися взаємини між СССР і Заходом, боротьба між обома системами триватиме. У цьому контексті засада „вільного обміну людей та ідей", якої так бояться в Москві, набирає особливого значення. Ця засада — це найнадійніша зброя в боротьбі з совєтсько - російською деспотією і тиранією. Західній світ може в різних справах піти на поступки Москві, але ніколи не повинен резигнувати з цієї засади.

Федеральний уряд встановив контролю над експортом деяких сільськогосподарських продуктів

Вашингтон. — Стараючися забезпечити домашній ринок, федеральний уряд 5-го липня встановив контролі над експортом 41-го сільськогосподарського продукта в категоріях корму для худоби, їстівних олій та тваринного товщу. Встановлення контролі було спричинене до великої міри великим закордонним попитом на ці продукти, після того, як американський Уряд недавно встановив контролю на експорт сої та бавовникового насіння, які є сирівцями для продукції олії. Секретар сільського господарства Ерл Л. Батс заявив, що контроля над експортом цього 41-го продукту продовжуватиметься аж до вересня або жовтня ц.р., тобто до нових жнив сої. Чи контроля буде продовжена й після жнив, залежатиме від висліду жнив, закордонного попиту та рівня цін на американських ринках. Між продуктами, експорт яких буде обмежений, є земляні горіхи („пінатс", смалець, лій, соняшникова олія і т.п. Нова контроля над експортом є частиною урядової програми боротьби із щораз вищими цінами.

ПОСЛАННЯ НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ УАПЦЕРКВИ В УКРАЇНУ

„Ніхто не має більшої любови, як той, хто душу свою покладає за друзів".
(Іван 15, 13)

Дорогі Брати й Сестри!

Події в Україні й усьому світі біжать так швидко, що ледве в рік після Собору УАПЦ 1972 р. в Лондоні відбувся 29 і 30 червня - 1 липня 1973 р. Надзвичайний Собор Української Автокефальної Православної Церкви в Парижі. Завданням його було зробити дальший крок у напрямку зміцнення єдности окремих її частин, розглянути можливості конкретнішого включення її у широкий Православний світ, коли нарешті Вселенська Патріярхія перестала мати канонічні застереження до нашої ієрархії, перестала звертати увагу на ворожу нам акцію Московської Патріярхії.

Та найперше наші серця звернулися до Вас, наших Братів і Сестер у сторозтерзаній Україні. Наші думки полинули до всіх Вас у неволі, а зокрема до тих, що опинились у в'язницях і концтаборах чи під ударами інших форм переслідування. Разом із болем і співчуттям ми відчули й гордість із Вашої незламности, з розгортання Вашої боротьби за здійснення національних, соціяльних та загальнолюдських ідеалів, що повсякчасно доводять наявність Образу Божого в людині.

Думки ці летять до Вас понад голови сильних західнього світу, що в ім'я зле зрозумілої потреби „миру" простягають руку Вашим поневолювачам, дають їм допомогу, завдяки якій вони напевно матимуть вільнішу руку в продовжуванні й посилюванні переслідувань вільної думки та національного спротиву різних народів, найперше ж — українського.

У ці важкі часи нам нема на кого надіятися як лише на Бога. Христос бо прийшов на землю до поневолених і знедолених, потоптаних і покривджених, кажучи: „Прийдіть до Мене усі струджені та обтяжені і Я вас заспокою" (Мат. 11, 28).

Шлях боротьби кожного поневоленого народу за своє визволення — важкий та повен крови й сліз. Земля Обітована власної державности, яка єдина може запевняти народові справжню свободу й повний розвиток, осягається тільки довгими блуканнями та стражданнями, а ще — незламністю, вірою у високі ідеали правди, любов'ю до ближнього, зокрема ж по крові й духовості. Вона осягається власними силами та Божою допомогою.

Саме страждання найкращих між Вами доводить правдивість цього твердження: проти всіх заборон, не зважаючи на величезну поліційну систему Московської імперії, Ваша боротьба за національну правду, за збереження української духовости — мови, культури, історичних пам'яток, за збереження народу від фальшивого „злиття націй" — широко відомі вже в світі й викликають щораз більше симпатій та зрозуміння.

Окремий розголос і окремі симпатії викликає кожне Ваше слово за збереження церковних пам'яток, за свободу релігійної думки, за право на церковні практики. Бо боротьба за ці вартості свідчить, що український народ стоїть за вищі і вселюдські ідеали, а не за матеріялізм, який загрожує і західньому світові: не поневоленням політичним, а повним духовним вихолощенням, яке доводить до морального упадку, зокрема молоді, до зросту злочинности, а в майбутньому може довести до втрати всіх тих дібр, що їх принесла людству свобода.

Сьогодні Ви, Брати й Сестри, опинилися в положенні первісних християн, які страждали за моральне відродження світу. Вони не лише спасали свої душі, але й стали джерелом цілої християнської цивілізації, без якої неможливе було б знесення невільництва, соціяльні здобутки, політичні свободи, усе те, що прийшло на місце виключного права п'ястука, вийшовши із Христової заповіді про рівність людей перед Богом та необхідности — покласти в основу всього життя любов.

Та в подібному положенні наш народ прожив тисячу років, будучи заборолом перед кочовими ордами, а згодом затримуючи на собі польський чи московський імперіялізми. Він частіше падав, як перемагав. Але він зберіг себе й перед ним велике та світле майбутнє „у народів вольних колі". А зберіг він себе тому, що ніколи в ньому не падала віра в Божеські ідеали, які плекала Українська Православна Церква, що її в свою чергу народ беріг, як джерело моральної життєдайної сили. У цьому утотожненні прагнень народу й діл Церкви — наша велика й непереможна сила. Бог бо ніколи не залишає своїх дітей, хоч і як їх випробовує: доказом цьому перемога зовсім безборонного в початках християнства.

Ми на чужині докладаємо всіх зусиль, щоб розвивати ті форми церковного й національного життя, які ворог нищить в Україні. Ви ж плекайте в катакомбах душ Ваших віру в Бога та скарби Українського Православ'я, любов до Матері нашої України й нації, бо в цій вірі й цій любові — наша сила, остоя необхідної нам єдности й запорука перемоги.

Зі свого боку, ми не покладатимемо рук, щоб Ваша стійкість і боротьба були відомі в світі, щоб з'єднували підтримку, щоб творився фронт неподільної свободи проти всякої тиранії. Цей фронт можливий тільки на базі втримання християнських ідеалів, яким служить наша Церква й наш народ. Спільність у молитві й прагненнях дасть нам нові сили. Плекання релігійности поборюватиме в нас страх та байдужність, що послаблюють не лише боротьбу, але й працю.

Нехай Бог нас кріпить на цьому шляху!

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і спільність Святого Духа нехай перебуває з усіма нами. Амінь.

Ваші з любов'ю у Христі:

Президія Собору:

Митрополит Мстислав
— Архиєпископ Філядельфії
і Голова Собору Єпископів УАПЦ
Архиєпископ Марко
Єпископ Орест
Єпископ Константин
Протопресвітер Д. Бурко
Проф. Ю. Бойко

Члени Секретаріяту:

Прот. М. Хуторний
о. А. Останчук
Д-р І. Чигрин
Д-р С. Фостун

В. С-ко

НАЙБІЛЬША БИТВА В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

У 1942 році армії Гітлера окупували територію від Атлантику до границь Азії, від норвезьких фйордів до пустель Лівії. Під його владою опинилось 300 мільйонів людей. Це був фундамент, на якому він у своїй божевільній фантазії будував „Тисячолітній Райх". Але за 1300 миль від його головної квартири у Берґгофі, в Баварії, в приволзьких степах уже назрівала фатальна для нього і його режиму криза. Це був Сталінград, колишній Царицин, де 30 років тому відбулась найбільша в Другій світовій війні битва, після якої німецькі панцерні дивізії нестримно покотились на Захід.

Цю грандіозну битву совєтські історики описували неоднаково — за життя Сталіна, за панування Хрущова і тепер, коли вони заперечують рішальну ролю в перемозі над німцями цих двох „вождів", а приписують її лише „мудрій і непомильній" партії.

Після п'яти років досліджень, опитування численних ще живих свідків і учасників, студіювання архівних матеріялів книжку про битву за Сталінград п. н. „Ворог біля брами" написав американський історик Віллієм Крейґ, автор „Упадку Японії" і „Ташкентської кризи".

На думку автора, ця колосальна м'ясорубка була лише наслідком зудару амбіцій Гітлера і Сталіна, бо це надволжанське місто, за яке пролито стільки крови, не мало такого стратегічного значення, яке йому приписувано. Гітлер заявив: „Сталінград мусимо здобути за всяку ціну!" — Сталін заявив: „Ні кроку назад!" І годі дошукуватись поза тими словами якоїсь стратегічної мудрости.

На основі історичних документів, що не викликають ніякого сумніву, автор стверджує, що спричинцем поразки німців під Сталінградом був лише „геніяльний полководець" Адольф Гітлер, який послідовно нехтував порадами своїх генералів, а передусім командувача 6-ої армії, що здобувала Сталінград, Павлюса, і з упертістю маніяка вимагав від своїх вояків неможливого.

В грудні 1942 року Сталінград фактично вже був здобутий німцями: в руках большевиків залишався тільки приміський фабричний район. Німці з боєм здобували кожний бункер, кожний будинок. Нікіта Хрущов, представник Політбюра ЦК КПСС в своїм імені і в імені командувача армії Лопатіна, який втратив надію втримати Сталінград, звернувся телефоном до Сталіна в Москві з просьбою, щоб він дозволив перенести штабкватиру поза місто, на другий бік Волги. Сталін заборонив це робити, але після другого звернення погодився, з умовою, що Сталінград не буде зданий німцям. В місті, в самому центрі пекла, на Мамаєвому кургані залишився із своїм штабом, після усунення Лопатіна, новопризначений командувач армії генерал Чуйков, а по тому боці Волги керував військовими діями ген. Єременко.

Німецька артилерія і авіяція безупинно бомбардували ворожі позиції. Під час одного з летунських рейдів згинуло 40.000 цивільного населення. Мостів з міста через Волгу не було і понад 300.000 утікачів скупчилися під кулеметним вогнем на її березі.

Однак, жива людська сила і амуніція по обох сторонах вичерпувалась. Люті морози паралізували наземний транспорт і авіяцію. Німецькі лінії постачання разтягнулись на тисячу кілометрів. В таких умовах німецькі вояки виявляли високу дисциплінованість, а боєздатність серед совєтських військ утримували на належному рівні політруки, загіпнотизовані наказом Сталіна „ні кроку назад!" Ішла боротьба на взаємне знищення, і з совєтської сторони дезертирів майже не було, бо вже тоді повністю розкрилась політика Німеччини на окупованих нею теренах. В совєтських армійських газетах і летючках постійно повторювалось придумане Еренбурґом гасло: „Убий німця!"

До Сталінграду німці вийшли вузьким клином у серпні 1942 року. Згідно з первісним пляном Гітлера 6-та армія Павлюса і три інші, не здобуваючи Сталінграду, мали дійти до Волги, а тоді завернути на південь в напрямі кавказьких нафтових родовищ. Але в липні Гітлер змінив цей свій плян, коли його розвідка донесла, що большевики мають зовсім мало військ на західньому березі Волги. І тоді він дав наказ Павлюсові здобути Сталінград, залишаючи 6-ту армію на власні сили. Це була велика його помилка.

Хоч сучасні совєтські історики применшують ролю Сталіна в Другій світовій війні, фактично він керував цією найбільш кривавою в історії воєн битвою. Не рахуючись з величезними людськими жертвами, майже цілковитим знищенням цивільного населення міста, він поставив як справу особистої амбіції не віддати названого його ім'ям міста в руки ворога.

З-під Москви і з-під Ленінграду, з Далекого Сходу стягувались до Сталінграду совєтські дивізії. Не маючи достатніх резервів, 6-та армія Павлюса в грудні 1942 р. опинилася в „кітлі" — так, як на початку війни опинились були совєтські армії під Києвом і Харковом.

6-та армія ще мала можливість розірвати кільце і прорватися на захід, але Гітлер наказав їй триматися до кінця. Пересланий йому одним із німецьких генералів рапорт про трагічність ситуації він назвав „большевицькою фальшивкою". І ще раз особисто заборонив Павлюсові залишати Сталінград.

Коли на допомогу обложеним у Сталінграді вислано групу ген. Манштайна, тонкий ланцюжок совєтських військ, що оточували місто, уже до такої міри скріпився новими силами, що Манштайнові прорвати його не вдалося. Прибували щораз нові совєтські дивізії, зокрема з кордонів Монголії, 18-19-літні хлопці, які ще ніколи не бачили німців. 22-го вересня вони рушили були через Волгу на штурм, але майже всі були винищені бомбами і кулеметним вогнем з „штукасів". Поверхня ріки вкрилась трупами.

Почалась облога оточеної армії Павлюса. Незабаром дався взнаки брак амуніції, харчів і ліків. Гітлер наказав негайно створити „повітряний міст" для постачання всього необхідного оточеній армії. Транспортові літаки мали перевозити щодня по 400 тонн вантажу, але перевозили по 100 - 150, бо літаків для цього не вистачало, і в морозні дні постачання взагалі припинялось.

Серед німецького війська почався голод і прокинулась пошесть дизентерії. Захворів на дизентерію і сам ген. Павлюс, який, не виходячи цілими днями з бункеру, слухав з грамофонних платівок свої улюблені мелодії. Харчові раціони зменшено максимально, і раз-у-раз можна було бачити, як падали на

(Закінчення на стор 3-ій)

William Craig. ENEMY AT THE GATES.: The Battle for Stalingrad, 1973, published by Reader's Digest Press, N.Y.

ПОЛЬСЬКА КНИЖКА ПРО УПА

У Польщі друкується багато книжок з українською тематикою. За малими вимками всі вони писані людьми вже повоєнного виховання і, за малими вимками, затримана в них пристойність у трактуванні предмету і видне намагання об'єктивно підходити до проблем навіть тоді, коли вони драстичні і можуть викликати у поляків „злу кров".

Темі УПА присвячена книжка Яна Гергарда „Луни в Бещадах („Заграви в Бескидах"), яку видало Міністерство Оборони Польщі в 1963 р. Написав її автор, який брав активну участь в операціях польської армії проти УПА на Лемківщині, у нібито белетристичній формі, але сперта вона на документах польських та захоплених польськими органами безпеки.

В 1973 році вийшла друком друга книжка, присвячена тій самій темі п. з. „Взбужони Сан" („Розбурханий Сян"), яку написав Владислав Шельонговський, а видало варшавське видавництво „Ксьонжка і Ведза". На обгортці книжки читаємо:

„Владислав Шельонговський відтворює у збелетризованій формі історію боротьби з українським націоналістичним підпіллям в 1944-1947 рр. Спираючись на документи і власні спомини, він вказує на складні умовини тієї боротьби, розкриває механізм діяння банд з-під знаку тризуба. Акція відбувається в більшості у таборі ворога. Пізнаємо провідників українських націоналістів на південно - східній території Польщі, у Закерзонському Краю: „Стяга" — крайового провідника ОУН, „Дальнича" — крайового референта Служби Безпеки, „Ореста" — головного командувача УПА у Закерзонському краю, „Залізняка" — шефа штабу і командувача тактичного відтинку „Бастіон" і багато інших. Вірно і суґестивно описує автор ситуацію польського і українського населення на теренах, де велися бої".

Хоч у ході розповіді автор досить часто „белетризує", видно, що відомості, подавані ним про внутрішні відносини у відділах УПА та поміж їх провідниками, він взяв у великій мірі з архівних матеріялів УПА, захоплених польським військом та органами безпеки, а можливо також із актів судових розправ проти упівців, які попали в польський полон. Автор наводить псевдоніми командирів сотень, шефів СБ та провідників ОУН в терені, але не розкриває їх прізвищ.

Немає сумніву, що книжку написано з ціллю показати труднощі і заслуги польського війська і органів безпеки у поборюванні УПА. Противника представлено таким, яким він був, не применшуючи нічого, навпаки

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Вовчук

ГОЛОДОВА ОБЛОГА УКРАЇНИ

(2)

Вінстон Черчілл у своїх спогадах „Друга світова війна" розповідає, що під час зустрічі зі Сталіним у Москві 15 серпня 1942 р. на прощальній вечері в дуже близькому товаристві (Сталін, Черчілл і Молотов) він запитав Сталіна: „Чи труднощі цієї війни в якійсь мірі можна порівняти з труднощами колективізації?" Від відповіді Сталіна, що був тоді напідпитку, тхне могильним холодом. „О, ні, — сказав, — колективізація була суцільним страшним кошмаром! Це страхіття тривало чотири роки . . . Але ця акція була абсолютно потрібна для Росії".

Ще й нині можна почути іноді від людей, які насмокталиcь большевицької діялектичної юшки, що штучний голод, як вони називають голодову облогу, був спричинений економічною перебудовою господарства імперського комплексу, індустріялізацією. Пляновики, мовляв, помилились в розрахунках, — говорить дехто. Ні, то не був прорахунок, була то плянова акція „абсолютно потрібна для Росії", щоб утримати відновлену большевиками імперію із зміненою назвою неподільною.

Підготову до облоги голодом українських сіл в московському штабі, після того, як закінчили суцільну колективізацію, а з нею й визбулись, виселили заможніше селянство, почали з 1932 року. Урожай в Україні того року був середній, зібрано за урядовою статистикою 16,65 мільйона тонн збіжжя. Зібраного вповні вистачило б для України більше як на рік. Але у кремлівському штабі заплянували для України „державні поставки" з колгоспів у такому розмірі, що й двох урожаїв було б мало для їх виконання. Після першого пляну „спущено" додатковий плян хлібоздачі, а потім вимагалось здачі „залишків" продуктів.

„Двадцятип'ятитисячники" з допомогою комнезамівського шумовиння — заготовляли, виконуючи пляни, так, що й недопечений хліб забирали — все, що могло підтримувати життя селянства. Для певности, боячись, щоб голодне населення не зужило посівного насіння, в багатьох районах його вивезли з колгоспних зерносховищ до зерносховищ РСФСР або великих міст. Того ж року переведено пашпортизацію, щоб не допустити обложеного голодом селянства без пашпортів до міста. До речі, ще й нині наше селянство не має пашпортів і позбавлене права вільно пересуватись по країні.

При машино - тракторних станціях, пересічно дві на адміністративний район, і при радгоспах зорганізовано політичні відділи з уповноваженими ГПУ в кожному. Начальників політичних відділів дбайливо добирано, а призначення вони одержували не в Харкові (столиця УССР), а в Москві. Харчові приділи політвідділи, що оперативно керували акцією на місцях, одержували непосередньо з Москви, спеціяльною поштою. В московському штабі боялися, щоб, одержуючи харчі в місцевих господарствах, дібрані люди, як нині говориться, заразяться „місництвом". Його Л. Брежнєв нині теж боїться. Він вважає „місництво" небезпечним проявом, „родичем націоналізму" в економічному житті.

Диспозицією для заплянованої голодової акції став закон з 4 серпня 1932 р., виданий при збиранні врожаю. Закон „Про охорону соціялістичної власности" уможливлював повну сваволю місцевих агентів окупаційної влади. Прикриваючись у назві „охороною соціялістичної власности", закон дозволяв постишевській ґвардії висилати на 10 років за спробу назбирати на дорозі чи стерні колосків або й засуджувати на розстріл. На „соціялістичних ланах" наказано спорудити спеціяльні чатові вежі.

Дні і ночі чатували комнезамівські цуцики на тих вежах, охороняючи соціялістичний урожай від вчорашніх хліборобів загнаних у колгоспи. Україна поза містами нагадувала обложений військовий табір. У селах, розташованих біля великих міст та індустріяльних центрів, установлено спеціяльний нагляд, щоб не пускати селян до міст шукати рятунку. А ті, що пробивалися, не могли знайти праці в містах, бо адміністрації заборонялось приймати на роботу безпашпортних колгоспників, вони, мовляв, не хочуть працювати. Такі чутки спеціяльно ширилися по містах.

**

Голод почався вже з осени 1932 року, а ранньою весною 1933 р. він набув величезних розмірів. Тисячі людей вмирали по шляхах до міст, в селах нікому було вивозити трупи, цілі села вимерли і пізніше були заселені людьми з півночі. Базарні площі в Харкові були завалені трупами, їх не вспівали вивозити. А в цей час радіорепродуктори з ранку до півночі горлали: „Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышет человек". В поїздах, що їхали з Москви на південь (Крим і Кавказ) кондуктори зобов'язані були заслоняти вікна фіранками, щоб заховати від пасажирів, що їхали на відпочинок, юрби виснажених селян і їхніх дітей. Вони простягали руки до вагонів, благаючи хліба.

А в етнічній Росії, яку завжди хлібом годував український селянин, голоду не було. В зерносховищах РСФСР було повно збіжжя, а з чорноморських портів уряд СССР вивозив українську пшеницю великими кораблями за кордон, продану по дуже низьких цінах — демпінґових. В 1932 році вивезено 1,760,000 тонн, в 1933 р. — 1,717,500 тонн, в 1934 – 827,800 тонн. Голодова облога, як політичний інструмент вжитий московським урядом проти української нації, щоб припинити національно-політичне становлення українського народу, завдала великого спустошення. Але й окупант не здобув перемоги ні в економіці, ні в соціяльно-політичному житті.

(Далі буде)

Літні Курси УВУ

Подаємо до загального відома студіюючій молоді й учням старших кляс гімназій та їхнім батькам, що цього року Високошкільні Літні Курси Українознавства на Українському Вільному Університеті відбуватимуться від 1 до 21 серпня. В програмі курсів виклади з історії й географії України, з української мови, літератури й культури. Нижче подаємо педагогічний склад і програму цьогорічних курсів:

1. Викл. д-р А. Жуковський: Україна під час Другої світової війни.
2. Викл. мгр І. Качуровський; Розвиток української літератури між двома світовими війнами.
3. Викл. о. д-р М. Коржан: Українські Церкви на Батьківщині і в діяспорі.
4. Проф. д-р В. Кубійович: Географія міст України.
5. Проф. д-р Ол. Кульчицький: Сковорода як вираз і чинник формування української етнопсихіки.
6. Викл. д-р К. Митрович: Дослідження Сковороди в ювілейному році.
7. Д-р Марина Рудницька: Розвиток тенденцій українського мистецтва.
8. Проф. д-р Яр. Рудницький: Українська мова і форми боротьби за її існування.
9. Проф. д-р З. Соколюк: Радянська адміністративна система і громадянські права.
10. Доц. д-р О. Сулима-Блохин: Життя і творчість Володимира Самійленка.
11. Викл. мгр П. Цимбалістий: Оригінальна література Київської Русі.

Оплата курсів виносить 100 нм. На прожиток у Мюнхені потрібно около 300 нм. Зголошення на курси приймається до кінця липня з уваги на те, що УВУ може під час вакацій користати з приміщень дому „Рідної Школи" в Мюнхені і може без труднощів запевнити побут всім курсантам, отже навіть тим, що пізно зголосяться.

Крім викладів, які в загальному триватимуть 4 години денно впродовж трьох тижнів, крім субот і неділь, курсанти зможуть, як щороку, пізнавати Мюнхен і околиці та влаштовувати розвагові програми, товариські забави, прогулянки в Альпи і т. п.

Запрошуємо надсилати зголошення на Літні Курси УВУ. На цих курсах кожний учасник матиме змогу значно поглибити знання з ділянки українознавства. Адреса курсів: Ukrainische Freie Universität, 8 München 80, Laplace Str. 24, Bundesrepublik Deutschland.

доц. д-р Г. Васькович
керівник ВЛКУ

ПОЛЬСЬКА КНИЖКА ПРО УПА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

— підкреслюючи високий дух боротьби.

Між іншим, автор подає, що на одній із зустрічей-нарад головного командування УПА на Закерзонні, незадовго перед остаточною ліквідацією „Орест", інформуючи про стан УПА, сказав, що мала вона 21 сотню та 1966 стрільців, на терені дій знаходились 24 відділи самооборони, в яких було близько 3000-4000 членів та близько 6000 членів ОУН — разом близько 11,000-12,000 душ.

„Дальний", — пише автор, був арештований в селі Річиця 16 вересня 1947 р., а „Стяг" був убитий в бункері в Монастирських лісах 17 вересня 1947 року. 2-го березня 1948 р. „Ореста" арештовано у Вроцлаві, при чому у нього знайдено архів УПА.

Наприкінці книжки автор, пишучи про долю відділів УПА на підсовєтській території, згадує, що командир групи УПА - Захід Василь Сидор - „Шелест" був зліквідований 17 квітня 1949 р. в районі Станиславова, а в районі Львова у боротьбі із совєтськими відділами згинув головнокомандувач УПА генерал - хорунжий Тарас Чупринка.

Звітуючи назагал об'єктивно про те, що діялося на терені Польщі, автор на самому кінці книжки пише за совєтськими джерелами:

„Головний провідник ОУН Степан Бандера, після ліквідації українського збройного підпілля, жив у Мюнхені під прізвищем Степан Попель. 15 жовтня 1959 р. він був замордований, правдоподібно людьми з групи Оберлендера".

Немає сумніву, що автор знає про те, що С. Бандеру убив агент КҐБ. Він може об'єктивно писати про справи, що стосуються Польщі, але, коли йдеться про СССР, йому цього робити не вільно.

абв.

Українки взяли участь в Конвенції ГФЖК

Балтимор, Мериленд. — Від 3 до 7-го червня ц. р. відбулася тут 82-га Міжнародна Конвенція Генеральної Федерації Жіночих Клюбів. Це дуже сильна і велика числом Федерації (понад 12 мільйонів членів в ЗСА і в різних країнах світу). На цій Конвенції теж взяли участь: Марія Квітковська від Українського Золотого Хреста, Олександра Різник від Союзу Українок Америки та Олена Процюк і Уляна Целевич від Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

Союз Українок Америки й Український Золотий Хрест є членами Генеральної Федерації Жіночих Клюбів і їх представниці М. Квітковська і О. Різник зустрілися з президенткою п-і Ґавґан і цілою Екзекутивою на окремому обіді. Там мали нагоду ближче запізнати Управу з організацією, яку вони репрезентували. Під час пополудневої сесії того ж дня (6 червня) обох пань представлено всім делеґатам. СФУЖО належить до міжнародних клюбів як організація в екзилі і її представниця О. Процюк була представлена на Міжнародному Бенкеті, як також представлено українську делеґацію в українських народних строях.

Цьогорічна Конвенція відбувалася під кличем: „Членка Клюбів — як дослідник". Усю програму достосовано до цього клича. Звіти Управи та комісія віддзеркалювали їхню діяльність. Виступали такі доповідачі, як конгр. Марта Ґріфітс, суддя Едмунд Реґґі, дочка президента ЗСА Джуді Айзенгавер, генерал Д. Вінн (який перебував у полоні у В'єтнамі від 1968 р.), С. Різк (автор книжки „Янкі в Сирії") і ін. Багато Клюбів одержали нагороди за успішну працю, зокрема молодечі клюби. Нагороди уділено Компанією „Шеллі"; роздано нагороди — „Золоту Карту" членкам, які здобули найбільшу кількість членок. Мистецькі виступи і бенкети доповнювали цікаву програму.

Конвенція була на високому рівні. Брали участь 1010 зареєстрованих учасниць з кожного стейту Америки включно з Аляскою, а теж 12 заграничних клюбів мали свої делеґації. Там можна було запізнатися із системою праці сьогоднішніх американських жінок.

Українська делеґація при кожній зустрічі інформувала про українські проблеми. Роздано матеріял про сучасне положення в Україні. П-і М. Квітковська роздавала делеґаткам матеріяли про репресії в Україні по-англійськи у виданні „Смолоскипу". Під час прийняття резолюцій українки виступили, підтримуючи дві резолюції: п-і Целевич у справі важливости родинного життя та п-і Квітковська відносно заграничної політики, — в справі осягнення миру серед народів. Делеґатки інших національностей сприймали з великим зацікавленням те, що може чули вперше від українських делеґаток.

5-го червня, увечері, відбулася зустріч українських делеґаток з українським громадянством, вони були гостями 19-го Відділу СУА в Балтиморі. У товариській атмосфері вони ділилися враженнями з Конвенції та інформували про працю своїх організацій, які вони репрезентують.

Участь українок на загальному жіночому форумі була настільки успішною, що дала можливість взаємопізнання і вказала на громадську виробленість українок, які є свідомі свого завдання поза межами України.

Н. Н.

НАЙБІЛЬША БИТВА В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

зруйнованих бомбами вулицях виснажені від голоду вояки. З огляду на брак амуніції військам дано наказ стріляти лише в крайній потребі.

Одним із рішальних моментів в розгромі армії ген. Павлюса був розвал на відтинку фронту, що його тримали над північною течією Дону угорські, італійські та румунські військові з'єднання. Тому розвалові не могли запобігти німці, тримаючи між цими взаємоворожими з'єднаннями свої військові частини. Тож „союзники" раптом почали оголювати позиції і масово вертатися додому, залишаючи німців напризволяще.

48 днів перебула армія Павлюса в „кітлі" під гураганним вогнем совєтської артилерії. І нарешті 30 січня 1943 року прийшов їй кінець. Того дня з'явився до нього командир 71-ої дивізії і заявив: „Російські танки наближаються до штабу!" Змучений Павлюс ліг на ліжко і задрімав. Совєтські танки, скерували жерла гармат на приміщення штабу.

На світанку німецький перекладач з білим прапорцем в руці підійшов до переднього танка, де зустрів його совєтський ляйтенант Федір Єльченко. „Мій шеф хоче з вами говорити", — заявив німець. Єльченко заперечливо похитав головою і відповів: „Мій командир має інші справи. Можете говорити зі мною".

У військовому авті ген. Павлюса перевезли до совєтського головного штабу.

Ніхто не знає, скільки німецьких старшин, здорових і поранених, покінчили тоді самогубством. Кажуть, що було таких багато.

Битва за Сталінград скінчилась. За п'ять місяців вуличних боїв і бомбардувань 99% будинків міста обернулись на румовища. Зруйновано понад 41.000 мешканевих домів, 300 фабрик, 113 шпиталів та шкіл. Згинуло коло двох мільйонів чоловіків, жінок і дітей.

Втрати червоної армії становили 750.000 вояків і старшин убитих, поранених і тих, що згинули безвісти. Статистичних даних про убитих і ранених українців, звичайна річ, немає. Втрати німецької армії перевищували 400.000 осіб, італійської — 130.000, угорської і румунської разом — 320.000.

З 550.000 загального числа цивільного населення Сталінграду залишилось 1500. Більшість його або згинула в перші дні боїв або була евакуйована до Азії.

У полон до большевиків дісталось понад 500.000 німців, італійців, румунів та угорців. Протягом лютого, березня і квітня 1943 р. понад 400.000 їх виморено голодом.

У 1944 р. руїни Сталінграду оглядав ген. Шарль де Голль. Пізніше в Москві совєтський кореспондент запитав його, яке враження виніс він з того міста.

— Ах, Сталінград! — сказав французький президент. — Що за грізні люди, справді великі люди!

Кореспондент погодився:

— О так, росіяни... — Але генерал перебив його нетерпляче:

— Ні, я не кажу про росіян. Я кажу про німців. Це вони могли зайти аж так далеко...

Як відомо, ген. де Голль ніколи не мав симпатії до німців.

Честерська громада вшанувала Тараса Шевченка

Заходом місцевого Відділу УККА при допомозі місцевих українських шкіл, — честерська громада вшанувала великого Пророка та генія українського народу Тараса Г. Шевченка Академією 18 березня ц. р. в авдиторії школи Святого Духа.

Головними виконавцями цієї Академії була шкільна молодь усіх місцевих наших шкіл, а саме: цілоденної школи при церкві Святого Духа, суботньої школи при УПЦ Успіння Пречистої Діви Марії, як теж дітей Школи Українознавства, що її провадить 13-ий Відділ Союзу Українок у Честері.

Дітвора зодягнена в чудові українські народні строї вже самою появою на сцені зробила надзвичайно додатнє враження на глядачів.

Грімким акордом „Як умру то поховайте...." у фортепіяновому супроводі Ярослави Кобринової, розпочали шкільні діти Академію, а присутні підхопили ці невмирущі слова і спільно відспівали „Заповіт".

Реферат про Тараса Шевченка прочитав інж. Андрій Забродський.

Властиво це не був реферат, до якого привикла честерська публіка, а — радше глибоко опрацьована наукова розвідка про великого поета, переплітана часто цитатами з його творів, як теж цитатами різних сучасних письменників та поетів по той і по цей бік залізної заслони.

Прелеґент віддалився від старого шаблону — переповідати життєпис Шевченка, а радше вглибився в політичну філософію нашого найбільшого генія, вказавши на всі недоліки нашого минулого та на причини цих недоліків, і рівночасно стараючись подати слухачам вказівки Шевченка.

Дальшу частину Академії виповнили виступи шкільних дітей, а саме: діти цілоденної школи при церкві Святого Духа відспівали дві пісні. Учениці цієї ж школи, Катруся Петрик, Віра Малецька, Христя Качмар і Ліза Шашаровська віддекламували спільно вірш - поему — „Твій дух між нами". Крім цього Андрійко Болонка декламував вірш „Гайдамаки", а Орест Грабовий вірш „Мені однаково". Підготуванням та виконанням цієї частини програми зайнялася п-і Я. Кобринова, учителька співу цілоденної школи Святого Духа, як теж у її руках був фортепіяновий супровід тієї частини.

На закінчення першої частини дівчата цілоденної школи по-мистецьки виконали ритмічні вправи до пісні „Взяв би я бандуру".

Рясними оплесками публіка нагородила виступ малої дівчинки Керолін Люїс, яка відіграла на фортепіяні соло у фортепіяновому супроводі п-і Лідії Грабової.

У дальшій частині програми п-і Марія Болонка прочитала „Псалом 43 із Давидових Псальмів" Т. Шевченка. Діти Школи Українознавства при УПЦ — Успіння Пречистої Діви Марії, а саме: В. Надзьо, Л. Надзьо, Ю. Ціхановський, М. Ціхановський і В. Гужва декламували вірші Т. Шевченка.

В останній частині Академії виступили діти Школи Українознавства, що її спонзорує 13-ий Відділ СУА в Честері, які відспівали дві пісні. А трьох хлопців цієї ж школи: Ярослав Клюка, Ігор Молодовець, і Іван Ценкий віддеклямували збірно поему Б. Лепкого — „Тарасова Могила".

Належиться признання учительському зборові цієї школи, що вклав чимало труду в підготові свята. На окреме вирізнення заслуговує Таня Гузар з Вілмінгтону, яка з вродженим талантом віддеклямувала поему Тараса Шевченка „Тополя", за що було нагороджено її рясними оплесками.

Академію закінчено відспіванням українського національного гимну.

На жаль, на залі, яка приміщує понад чотири сотні осіб — було всього коло сто тридцять присутніх, з дітьми включно.

Володимир Сич

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 7-го липня 1973 року, після короткої і важкої недуги у Філядельфії, Па. упокоївся в Бозі

бл. п.
ЙОСИФ ПРОЦИК

народжений 28-го листопада 1896-го року в Борках Малих, Західня Україна.

Покійний належав до укривних в українському суспільному житті громадян і в десятилітньому перебуванні на Сибірі ділив тяжку долю таких, як Він.

ПАНАХИДА за спокій душі Покійного буде відправлена у вівторок, 10-го липня в похоронному заведенні Насевичів при 10.. East Tabor Rd. о год. 8-ій вечора, а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у церкві Царя Христа в середу, 11-го липня 1973 р. о год. 9-ій рано і опісля на цвинтарі у Факс Чейс біля Філядельфії, Па.

Прибиті горем:
ВАРВАРА — дружина
СТЕПАН і ЛЮБА — син і невістка
ОКСАНА і РОМАН — внуки

Повідомляємо Приятелів та Знайомих, що дня 5-го липня 1973 р. померла в Ню Йорку наша Дорога СЕСТРА і ТЕТА

бл. п. ОЛЕКСАНДРА ЖИВОТКО-ЧЕРНОВА

Член Спілки Журналістів ЗСА та основоположниця разом з св. п. маєстром Сергієм Литвиненком, Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку.

Народилась 1894 р. на Волині, Зах. Україна. 1924 р. виїхала на постійно до Праги, де вчилася на філософічному факультеті Карлового Університету. До II світової війни співпрацювала у виданнях проф. Огієнка у Варшаві, а пізніше митрополита Іларіона в Канаді.

По приїзді до ЗСА співпрацювала як журналістка в „Прометеї", „Нашій Батьківщині", журналі „Тризуб", квартальнику „Вільна Україна" та щоденнику „Свобода".

1971 р. видала власним коштом велику книгу п. н. „Думи мої".

В Арґентині короткий час співпрацювала в тижневику „Наш Клич". В Буенос Айресі окремою брошурою вийшла її праця про Лесю Українку.

ПАНАХИДИ були відправлені в пох. заведенні П. Яреми дня 7 і 8-го липня 1973 р.

ПОХОРОН в понеділок, 9-го липня 1973 р. на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

У великому горі:
сестра — АНАСТАЗІЯ КУЧЕР в Україні
племінники — ВОЛОДИМИР КУЧЕР
ОЛЕКСІЙ КУЧЕР в Україні
і МИХАЙЛО КУЧЕР в Ню Йорку

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА, Ч. 16

Єпископ Н. Ільницький, Юніондейл	$ 20.00	І. Кухта, Парма	2.00
М. Мороз, Стетин Айленд	10.00	Ю. Лесик, Чикаго	2.00
В. Гірняк, Віндсор,	7.00	К. Лимар, Вродерік	2.00
Т. Ковбасюк, Клівленд	7.00	А. Лісікевич, Воррен	2.00
М. Мельниченко, Гаттенборг	7.00	Н. Лужба, Ст. Кетринс	2.00
И. Рибій, Чикаго	7.00	П. Луцик, Джамайка	2.00
Н. Сопівник, Чикаго	7.00	В. Мартинюк, Філядельфія	2.00
Д-р С. Чесниковський, Шеґтікон	7.00	А. Масник, Перрісбург	2.00
А. Галушка, Гарфілд	6.00	І. Мокринський, Ірвінґтон	2.00
М. Колій, Рочестер	6.00	І. Молодич, Маратон	2.00
Проф. д-р Шулежко, Рочестер	6.00	В. Мудрий, Саннісайд	2.00
П. Білий, Вунсакет	5.00	А. Несвячений, Сомервілл	2.00
И. Вертипин, Сиракюз	5.00	В. Ніщук, Балтимор	2.00
Т. Гаврилів, Вудбрідж	5.00	І. Олиник, Вет	2.00
Г. Копач, Детройт	5.00	З. Омецінський, Айрондеквойт	2.00
Д-р І. Макаревич, Ню Йорк	5.00	П. Оприск, Вруклин	2.00
Д-р Б. Шебунчак, Монтклер	5.00	М. Осталчук, Гемилтон	2.00
Я. Вукачевський, Едісон	4.50	С. Патронік, Алтуна	2.00
И. Гус, Джерзі Ситі	4.00	И. Пацай, Маямі	2.00
А. Богданов, Ветерсфілд	3.00	А. Періг, Ветлегем	2.00
В. Брездун, Парма	3.00	В. Піґут, Чикаго	2.00
М. Думка, Ню Йорк	3.00	Т. Попик, Кліфтон	2.00
Ю. Єх, Гартфорд	3.00	І. Притоцька, Чикаго	2.00
О. Зарічний, Сиракюз	3.00	К. Ренісон, Стетин Айленд	2.00
М. Кузув, Сомерсет	3.00	А. Рибчинський, Омага	2.00
В. Прийма, Воррен	3.00	Г. Рябокінь, Ст. Пол	2.00
М. Світій, Вруклин	3.00	А. Смішко, Ню Поли	2.00
М. Северин, Вронкс	3.00	В. Тустанівський, Детройт	2.00
І. Струк, Філядельфія	3.00	В. Фіцик, Вілбреґем	2.00
С. Паньків, Чикаго	2.20	М. Хома, Балтимор	2.00
В. Болак, Гартфорд	2.00	М. Чабан, Кліфтон	2.00
В. Буцяк, Ню Йорк	2.00	Н. Шеліґа, Слікбілл	2.00
В. Валіґун, Вілкс-Бер	2.00	Д. Зелем, Шарлерой	1.[illegible]
І. Венґер, Вронкс	2.00	Д. Лозинський, Ню Гейвен	1.50
Д. Вишньовський, Вінніпеґ	2.00	Ю. Яцусь, Піскатавей	1.40
В. Голуб, Міллвіл	2.00	Я. Черевко, Кротон он Гадсон	1.20
М. Горбан, Парма	2.00	І. Вілокін, Сиракюз	1.00
П. Гусак, Ню Йорк	2.00	В. Веселий, Гартфорд	1.00
Д. Галюжка, Рослінделл	2.00	Д. Гнатів, Піттсбург	1.00
В. Даровський, Вердан	2.00	П. Дяків, Ст. Кетринс	1.00
М. Дідик, Олд Фордж	2.00	П. Когулка, Вруклин	1.00
Р. Дзядик, Чикаго	2.00	К. Лозинська, Кергонксон	1.00
Д. Дмитрів, Вруклин	2.00	Ю. Мірчук, Монтерей Парк	1.00
І. Додик, Ст. Кетринс	2.00	А. А. Озеранік, Линкен Парк	1.00
В. Жуковець, Юніон Ситі	2.00	Є. Піндичук, Скарборо	1.00
М. Захарко, Менвілл	2.00	М. Політило, Геркімер	1.00
А. Зохнюк, Вудгейвен	2.00	В. Сидор, Ню Йорк	1.00
Я. Клунь, Гемилтон	2.00	М. Троян, Вотертавн	1.00
І. Ковалькевич, Голіок	2.00	Р. Чміль, Чикаго	1.00
В. Круховий, Річмонд Гілл	2.00	М. Шафран, Боффало	1.00

ЛИСТА, Ч. 17

Т. Мороз, Ляшія	$14.62	І. Гассак, Істон	2.20
В. П. Дучинський, Клівленд	10.00	К. Джорджія, Вайтголл	2.20
М. Нестерук, Гартфорд	10.00	С. Штафірний, Айслінґтон	2.20
Округа УНСоюзу, Лігай Веллі	10.00	Я. Базиляк, Вронкс	2.00
Д-р С. Тимків, Салисбури	10.00	С. Брезінська, Ню Гейвен	2.00
Хор „Дніпро", (д-р І. Калиневич), Сілвер Спрінґ	10.00	Г. Вавелко, Міннеаполіс	2.00
М. Мельникович, Лонґ Айленд Ситі	7.20	А. Василів, Рочестер	2.00
М. Гаркач, Лорейн	7.00	А. Дмитріюк, Боффало	2.00
С. Туревич, Вайон	7.00	Г. З. Жеребняк, Акрон	2.00
А. Холєвка, Беллвю	7.00	Д-р А. Жуковський, Стіл	2.00
П. Данилюк, Вієна	6.00	Ю. Князь, Джерзі Ситі	2.00
О. Кальба, Монтреаль	5.00	С. Кобилецький, Рочестер	2.00
Е. И. Михаленко, Норт Маямі Віч	5.00	Н. Криса, Ню Йорк	2.00
Д. Мушастий, Ветлегем	5.00	П. Кушнірчук, Чикаго	2.00
Г. Романик, Перу	5.00	П. Ліщак, Янґставн	2.00
В. Узвак, Симсбури	5.00	Д. Микита, Фенікс	2.00
Н. Л. Хойнацька, Гарвей	5.00	М. Олійник, Кергонксон	2.00
М. Чучман, Торонто	5.00	Е. Пирхач, Чикаго	2.00
І. Л. Галоґа, Рочестер	4.00	О. Підгайний, Ню Йорк	2.00
Т. Рабець, Ньюарк	4.00	О. Сарахман, Честер	2.00
В. Снігурович, Чикаго	4.00	С. Сивик, Раунд Лейк	2.00
І. Світ, Елмгурст	3.60	С. Смеречук, Лидкомб	2.00
В. Андрушко, Асторія	3.00	Т. Тилявський, Рочестер	2.00
М. Бровчук, Тандер Бей	3.00	Ю. Чехут, Монтреаль	2.00
И. Волк, Трумбулл	3.00	М. Чухновський, Віндсор	2.00
С. Лісович, Карпентерсвілл	3.00	Г. Шевчук, Ковентрі	2.00
С. Масляк, Денвер	3.00	О. Влонарович, Честер	1.00
І. Миронюк, Ленсінґ	3.00	І. Галущенко, Чикаго	1.00
В. Міщук, Бріджпорт	3.00	Е. Грубський, Ірвінґтон	1.00
С. Мотрович, Акрон	3.00	М. Заремба, Чикаго	1.00
С. Орловський, Ню Полц	3.00	В. Матічик, Савт Гейт	1.00
М. Турянський, Чикаго	3.00	Х. Оріховська, Ню Бронсвик	1.00
		А. Оттенбрайт, Вруклин	1.00
		Б. В. Павлюк, Мілфорд	1.00
		В. Савка, Гетфілд	1.00
		М. Шеремета, Чикаго	1.00
		І. Шлак, Джерзі Ситі	1.00
		В. Шпікула, Етобікок	1.00

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Найдорожчого МУЖА та БАТЬКА

бл. п.
МИХАЙЛА ГРИЦЕНКА

відправиться

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в Українській Католицькій Церкві ХРИСТА ЦАРЯ в ДЖЕМЕЙКА ПЛЕЙН, Масс.

в суботу, 14-го липня 1973 року
о год. 9-ій ранку

Після Служби Божої відбудеться

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на кладовищі СВ. МИХАЇЛА в РОЗЕНДЕЙЛ, Масс.

Рідних та Знайомих просимо згадати Покійного в цей день у Своїх молитвах.

Дружина — ВІРА
Доня — ХРИСТИНА
Син — ЮРІЙ

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашого Дорогого ЧОЛОВІКА, БАТЬКА й ДІДА

св. п.
ПЕТРА ШОХА

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у п'ятницю, 13-го липня 1973 року
о год. 9:30 рано

у Церкві БЛАГОВІЩЕННЯ ПР. ДІВИ МАРІЇ
48-26, 171-ша вул., Fresh Meadow's, L.I., N.Y.

Дружина — ІРИНА
Дочка — ІЯ
Сини: АНДРІЙ, ТИМІШ
Внуки: ОЛЕНКА, ОЛЕСЯ, ПЕТРУСЬ

Дитяча імпреза в Ютиці

Незвичайно вдалу дитячу імпрезу влаштовано тут 10 червня ц. р. в залі парафії української православної церкви Чесного Хреста. Шкільна дітвора відіграла в цьому дні дві сценки постанову „Дід і коза" — це інсценізація відомої народної казки. Інсценізацію у віршовій формі підготовила Віра Різванюк, розгорнувши текст казки до чотирьох сцен, що дало змогу проявитися багатьом молодим талантам.

Серед молодих талантів, переважно в віці 5-12 років, відзначилися грою: Дід — Леонід Герець, Баба — Наталка Луценко, Кізонька — Аннета Герець та пастушки — Іван Герець, Ганночка Немежицька, Володимир Немежицький, Михась Луценко і Денис Герець. Декорації до виставки малював Яків Федін: виставку підготовила авторка інсценізації з допомогою Зої Луценко і Наталки Герець.

Постава пройшла з великим успіхом, бо молоді актори почувалися на сцені вільно, гарно вивчали ролі, сміло пробували акторських талантів у грі, співі і танку та всі вони виявили добре знання української мови, що найбільше радувало серця батьків. Глибокий повчальний зміст казки вирізнював її від маловартісного розвагового матеріялу, що його подає щоднини нашим дітям телевізія, тому цьому роду імпрези повинні влаштовувати побільше всі, хто дорожить дітьми і їхнім майбутнім. Інсценізацію „Дід і коза" повинні зацікавитися і інші центральні організації, які ведуть програми для молоді.

(IC)

Сповнилась мрія

Зусилля одчайдухів не пішли на марно. Бо тільки так можна назвати маленький гурт ентузіястів, які 16 років тому започаткували акцію встановлення Катедр Українознавства при Гарвардському університеті. Подаю рефлексії учасника Конференції ФКУ, гостя президента Гарварду Д. Бока, описуючи відвідини у новопризначеному будинку — Дослідчого Інституту.

Який незвичайний ентузіязм людей, які пітримують ФКУ і виявили той ентузіязм конкретними пожертвами, вже складеними чи задеклярованими! У приємній атмосфері під час вечері стрінулись люди, може незнайомі, але люди, яких поєднувало діло для великої справи. Проходили приязні виміни думок — про ніщо інше, як про працю ФКУ, дальші пляни на майбутнє та зацікавлення завтрішнім.

Вранці, на Службі Божій, чимало учасників Конференції спільно брали участь в молитві за успіх розпочатого діла та за тих 8,000 людей доброї волі, які довели до заснування Українознавчих Катедр. Отець Харина виголосив відповідну до хвилини проповідь. Зараз після Служби Божої учасники поспішили на захищання дисертації Ореста Субтельного, першого випускника українознавчих студій у Гарварді. Заля заповнилась вщерть. Після відкриття проф. О. Пріцаком, говорив д-р Бок. Президент Гарварду оцінив наші зусилля з повагою та респектом. Сама дисертація відбулась у незвичайній атмосфері піднесення і гордости. Орест Субтельний полонив всіх — старших і молодших — гідною поставою.

Опісля, запрошені гості опинилися у резиденції президента Гарварду Д. Бока на полуденку. Президент Д. Бок привітав гостей, а предсідник УНС Йосип Лисогір, звернувшись із словом, враз із ред. А. Драганом, вручили гарно оправлені англомовні томи „Енциклопедії Українознавства.

Дальшу програму виповнили відвідини цілого комплексу Гарварду, а в тім української виставки із неоціненними документами надзвичайної вартости. Наша невелика група закінчила оглядини в будинку Українського Дослідчого Інституту. Тут вітав відвідувачів проф. О. Пріцак, що показував їм всі кімнати, а їх було 26! Тут були: Марія Хемич із чоловіком мгром Ст. Хемичем, головою ФКУ; п-і Тарнавська із чоловіком Богданом Тарнавським, організаційним референтом ФКУ; Андрій Сливоцький та інші. Всі вони раділи, зверталось з приязним словом до всіх. Вони й витримали до кінця себто завершення першої фази. У мене подив і признання для тих людей, які довели до здобуття та закріплення українознавчих катедр. Думаю, що із тих присутніх, які пережили цей незвичайний день і які бачили як виглядає справа українських катедр — акція придбання Українського Дослідчого Інституту зискала не одного „невірного Тому". Але коли зважити, що лише 8,000 осіб причинилося до акції ФКУ, то ставлю собі питання: а де решта нашої громади? Чи в нас лише 8,000 свідомих людей? Скільки з нас може правильно оцінити вартість існування Українознавчих Катедр та їх значення для майбутніх поколінь? Думаю, що ні. При одній нагоді питався автор кол. амбасадора ЗСА в Індії Кеннета Б. Кітінґа про значення українських катедр для формування політичної думки про Україну в майбутніх американських політиків. Амбасадор Кітінґ відповів: „Мені просто важко описати, яке велике значення матимуть Катедри Українознавства у цьому відношенні; справа східньої Европи не може бути розв'язана без України, як одного з головних чинників". Знову ж мичиґенський сенатор Р. Ґріффін так висловився про ці катедри: „Якщо ми схочемо знати правду про Україну, то тепер ми знаємо, куди звертатися".

Тим, що працюють і переносять терпеливо тягар цієї відповідальности, а яких б'ють і критикують, повторю стару приповідку: „Громи б'ють у вежі, не в хабаззя".

Ярослав Дужий

БУДІВНИЧІ УКРАЇНСЬКОЇ ІСТОРИЧНОЇ НАУКИ

Із нагоди десятиліття „Українського Історика" — єдиного нашого історичного журналу поза Україною, українське громадянство і установи продовжують жертвувати на ювілейний фонд журналу. Идеться про конкретну розбудову української незалежної історичної науки, про правдиве насвітлення історії українського народу і про оборону історичної правди України, яка є викривлена і фальшована у працях совєтських істориків, а також дуже часто перекручена і тенденційно представлена в наукових дослідженнях американських, канадських і західньоевропейських вчених.

Вже повних десять років українські вчені, без жадних винагород, працюють самовіддано над ширенням цієї історичної правди. „Український Історик" — це виказка зрілости української історичної науки перед міжнародним науковим світом. Завданням української спільноти є саме прийти бодай одноразово, раз на десять років, з допомогою і вирозумінням для дальшого розвитку української історичної науки. Крім журналу, Українське Історичне Товариство вже підготувало до друку цілу низку необхідних праць з історії України, включаючи обширну студію бл.п. проф. Я. Пастернака про ранніх слов'ян і етногенезу українського народу. Розбудова і вдержання „Українського Історика" і видання цих необхідних праць з історії України — це справа чести і сумління кожного свідомого українського громадянина, кожної української установи. Наукова історична правда — це найкраща наша зброя у поборюванні тенденційних насвітлень історії України. Хай кожний громадянин, у міру своїх спроможностей, також кожна українська організація, безпосередньо причиняться до розбудови української історичної науки. Це дуже легко зробити, якщо взяти до уваги українську спільноту в ЗСА і Канаді. Треба лиш виказати повне зрозуміння ваги історичних дослідів для української національної справи. 1973 рік проголошено ювілейним роком української історичної науки — роком „Українського Історика". Вже досі відгукнулася ціла низка громадян і установ — проте це лиш початок. Серед жертводавців знаходимо емеритів, професіоналістів, студентів, установи і взагалі громадян, які ділами доказують і розбудовують українську незалежну історичну науку. Складаємо сердечну подяку жертводавцям. Наша мета — це зібрання 50-тисячного ювілейного видавничого фонду, за допомогою якого не лише розбудуємо „Українського Історика", але також видамо цілу низку необхідних праць з історії України. Ми віримо, що широкі круги громадянства і наші установи стануть правдивими будівничими історичної науки. Слово за українською громадою!

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „УКРАЇНСЬКОГО ІСТОРИКА"

Листа ч. 3

Доживотні члени УІТ і меценати „Українського Історика": д-р мед. В. Когутяк здеклярував $300.00 (склав $50).

Добродії „Українського Історика": Кредитова Спілка УНО (Торонто), $150.

По $100: Константин Ліщинський (Ню Йорк), Михайло Мельникович (Туссон, Арізона), проф. Ярема Раковський (Клівленд; здеклярував $100).

Прихильники „Українського Історика":

По $50: д-р мед. М Гнатчук (Лямбервіл, Міч.), Н.Н., д-р Семен Федюк (Ню Йорк), Евстахій Василишин (Монтреаль), інж. Орест Небеш (Клівленд), Українська Кредитова Спілка у Філядельфії, Кредитова Спілка „Самопоміч" в Ню Йорку, Кредитова Спілка УНО (Монтреаль).

По $25: Єпископ І. Прашко (Австралія), інж. А. Мілянич (Ню Йорк), Михайло Ступка (Ню Йорк), Тетяна Романишин (Маямі, Флор.), проф. Петро Біланюк (Детройт), д-р І. Сілецький (Торонто), Організація Українок Канади (Торонто).

Замість квітів на могилу бл.п. проф. Ліди Шляхтиченко: д-р Любомир Винар, $30; Дарія Різник (Ню Йорк), $20; Текля Ярмола (Ню Йорк), $10.

По $20.: Тетяна Іванівська (Ню Йорк), Ольга Бочко (Торонто), П. Лазарович (Едмонтон).

$15: ред. К. Крупський (Денвер).

По $13: Михайло Дваріян (Каліф.), Ляриса Музичка (Кентон, О.), д-р Михайло Дейчаківський (Клівленд).

По $10: М. Дяків (Монтреаль), Олена Пирожинська (Ню Йорк), Зенон Стефанів (Нюарк), Гурток прихильників СУЖО (Монтреаль), К. Левченко (Денвер), $7.

По $5: В. Стефанишин (Філядельфія), П. Ярмак (Ню Йорк), д-р Юрій Герич (Оттава), проф. Е. Гаврилюк (Ню Йорк), В. Дітель (Ню Йорк), І. Сайдевич (Патерсон), М. Залеський (Торонто).

Усім жертводавцям щиро дякуємо. Пригадуємо, що пожертви на ювілейний фонд „Українського Історика" можна також сплачувати ратами. Добровільні датки просимо надсилати на адресу: The Ukrainian Historian, P.O. Box 312, Kent, Ohio 44240.

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

КАРОЛИНА ПОДЛЕЦЬКА — членка УНС Відд. 33 С-ва Пресв. Богородиці в Огайо, Ілл., померла 1 квітня 1973 р. на 74 р. ж. Нар. в с. Добра, Україна і стала членкою УН-Союзу 1933 р. Полишила в смутку 5 дітей, 10 внуків і 1 правнука. Похорон відбувся 4 квітня ц. р. на цвинтарі Mt. Hope, Chicago, Ill.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

АННА СОЛЯН, членка УНСоюзу Відд. 338 в Монесен, Па. померла 23 березня 1973 р. на 89 р. ж. Нар. в с. Букова, пов. Самбір і стала членкою УНС 1915 р. Полишила в смутку 3 синів: Івана, Михайла і Андрія, 2 доньки: Марію і Анну, 5 братів. Похорон відбувся 26 березня ц. р. на цвинтарі Grandview в Монесен, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ШЕВЧУК, член УНС Відд. 158 Т-ва ім. Богдана Хмельницького в Брукліні, Н. Й., помер 29 березня 1973 р. на 67 р. ж. Нар. в с. Загірочку, пов. Бібрка і став членом УНС 1969 р. Полишив у смутку дружину Теклю, синів: Стефана, Богдана, сестру. Похорон відбувся 2 квітня ц. р. на цвинтарі Евергрін в Брукліні, Н. Й.

Вічна Йому Пам'ять!

О. Саноцький, секр.

СОФІЯ КОЗАР, членка УНСоюзу Відд. 484 Т-ва ім. Тараса Шевченка в Ютиці, Н. Й., померла 9 квітня 1973 р. на 59 р. ж. Нар. в с. Моравсько, пов. Ярослав і стала членкою УНС в 1952 р. Полишила в смутку мужа Михайла та родину. Похорон відбувся 11-го квітня 1973 р. на цвинтарі св. Володимира Вел. в Вайсборо, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Запаранюк, секр.

ВОЛОДИМИР Б. ЧУПРУН — член УНС Відд. 123 С-ва св. Марії в Скрентоні, Па., помер 1 квітня 1973 р. на 27 р. ж. Нар. в Скрентоні, Па. і став членом УНС в 1966 р. Полишив у смутку батька Волтера, маму Естеллу і сестру Дебру. Похорон відбувся 5 квітня ц. р. на цвинтарі Glen Haven Memorial Park, Glen Burne, Md.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Голик, секр.

АВҐУСТИН СКОРОПАД, член УНС Відд. 22 в Чикаґо, Ілл., помер 24 березня 1973 р. на 56 р. ж. Нар. в Чикаґо, Ілл. і став членом УНС в 1936 р. Полишив у смутку дружину Степанію, 2 братів і родину. Похорон відбувся 28 березня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Олек, секр.

Д-р ВІКТОР К. САПКЕВИЧ, член УНС Відд. 379 Б-ва св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 7 січня 1973 р. на 57 р. ж. Нар. в Синкові, Україна і став членом УНС в 1953 р. Полишив у смутку дружину Марію, дочку Ірину, сина Ореста. Похорон відбувся 10 січня 1973 р. на цвинтарі св. Миколая в Leyden Township, Ill.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Сенків, секр

ВОЛОДИМИР ЛІЩИНСЬКИЙ — член УНС Відд. 423 в Чикаґо, Ілл., помер 14 квітня 1973 р. на 60 р. ж. Нар. в Комарні, Україна і став членом УНС в 1953 р. Полишив у смутку дружину Софію, доньку і сина Зеновія. Похорон відбувся 16 квітня ц. р. на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ГНАТ ТЕПЕР, член УНСоюзу Відд. 206 Т-ва Запор. Січ в Вудсакет, Р. Ай., помер 10-го квітня 1973 р. на 84 р. ж. Нар. в Скалаті, Україна і став членом УНС в 1920 р. Полишив у смутку 4 синів: Евгена, Степана, Волтера і Петра, брата Василя, 9 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 13 квітня 1973 р. на цвинтарі св. Михайла в Блекстоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ, 13-го ЛИПНЯ 1973 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ Відд. 371, о год. 7 веч. в залі УНДому в Ірвінґтоні. Прохається чл. платити вкладки на зборах. Рівнож буде роздача чеків-дивіденди. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, кас., Ю. Баранюк, секретар.

СУБОТА, 14-го ЛИПНЯ 1973 р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя 270 Відд., о год. 7 веч. в УНДомі. Проситься чл. прибути і заплатити місячні вкладки. — В. Бутковський, рек. секр.

ЧИКАҐО, Ілл. Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла 220 Відд. о год. 7-ій веч. при 1915 Вест 51-ша вул. Проситься членство прибути. — Е. М. Влідий, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6959. Меду щасливий, що дістав нове дерево

Прошу вас, друзі, терпеливости! Ви витратили довгий-довгий час на засаджування дерева „матіматі" у землю. Але Меду каже мені, що нові дерева „матіматі" не ростуть у землі із зерен ... ото ж ...

Тарзане! Вачу магію, про яку ти нам казав! Мала галузка „матіматі", яку ти відрізав від старого дерева, занурена у воду випускає у воді коріння ...

Ти дуже мудрий чоловік, Тарзане! Ти знаєш речі, що їх ми ніколи не знали! Тепер ми зробимо таке, що старе дерево „матіматі" дасть нам багато багато молодих дерев! Ми не втратимо ліку „матіматі", коли старе дерево помре!